

LO:s bidrag till socialdemokraterna i EP- valrörelsen 2009

2009-05-28

1. Inledning

Folkpartiet

”Är det någon gång fackrörelsen och partiet ska gå arm i arm, skuldra vid skuldra och fot vid fot är det nu.”

Mona Sahlin den 13 maj 2009

I riksdagsvalrörelserna har Landsorganisationen (LO) stöttat socialdemokraterna genom mycket stora resursöverföringar. Storleken på LO:s bidrag kan ses som kvittan på den betydelse för medlemmarna som ledningen i LO och dess förbund fäster vid utgången av riksdagsvalen.

Vi står nu inför valet till Europaparlamentet den 7 juni. Frågan är hur stor vikt för medlemmarna som LO fäster vid detta, såsom det avspeglas i LO:s bidrag till en socialdemokratisk valframgång.

2. Riksdagsvalrörelser

För att kunna göra en jämförelse med riksdagsvalen redogör jag först kort för omfattningen av bidragen i riksdagsvalrörelserna. Både 1998, 2002 och 2006 lät jag Riksdagens utredningstjänst (RUT) ställa frågor till LO och dess förbund om deras stöd till socialdemokraterna.¹

År 1998 uppgick penningbidragen sålunda till minst 100 milj. kr. I valrörelsen 2002 var LO och dess förbunds på alla nivåer (LO-sfären) penningbidrag ca 85 milj. kr.

Enligt liknande uppgift, som kan läsas i *Utredningen om offentlighet för partiets och valkandidaters intäkter* (SOU 2004:22), var LO-sfärens bidrag år 2002 till socialdemokraterna ca 84 milj. kr.

Förutom penningbidrag bistod LO-sfären socialdemokraterna genom att LO:s anställda och förtroendevalda delvis arbetade gratis inom normal arbetstid för en socialdemokratisk valseger. Värdet för socialdemokraterna av dessa arbetsinsatser har jag försiktigt uppskattat till drygt 400 milj. kr under år 2002. I RUT-undersökningen 2002 svarade ca 2/3 av de tillfrågade på RUT:s enkät.

För finansiering av socialdemokraternas valrörelse 2006 bidrog LO med 90-100 milj. kr. Till penningbidragen ska också läggas värdet av gratis arbetskraft som LO och dess förbund ställde till förfogande. Det gäller både anställda och förtroendevalda. Främst på grund av att LO – ca 200 000 enligt LO-ordföranden Wanja Lundby-Wedin – har ett så stort antal fackligt förtroendevalda summerar värdet av deras arbetsinsats, även vid en ganska liten och försiktigt antagen arbetsinsats av var och en, till ett sammanlagt värde om ca 730 milj. kr för valrörelsearbete år 2006. Idag tror jag att man bör ta talet 200 000 som Wanja Lundby-Wedin uppgav år 2006 med en nypa salt. För att inte överdriva reducerar jag sålunda totalt värdet av arbetsinsatserna till ca 500 milj. kr. Summa summarum hade socialdemokraterna tillgång till resurser i valrörelsen som var värda minst ca 600 milj. kr.

Socialdemokraterna har egna årliga intäkter från andra källor än från främst LO. Dessa andra intäkter var 123 milj. kr år 2005. Eftersom lotteriintäkterna utgör en osedvanligt stor summa och andel av intäkterna — ca 43,5 milj. kr per år 2002 och 2003 — är lotterilagstiftningen och den internationella konkurrensen om lotterier minerad mark för en socialdemokratisk regering; man sågar knappast av den gren man själv sitter på (se SOU 2004:22, s.54).

¹ Utförligt redovisat i interpellation nr 2002/03:23 och för 2006 se länken http://www2.folkpartiet.se/ImageVault/Images/id_5698/ImageVaultHandler.aspx).

3. Valrörelser inför Europaparlamentsval

Samma enkätmetod som i riksdagsvalrörelserna använde RUT och jag under april-maj 2004 för att utröna LO:s stöd till socialdemokraterna i valrörelsen inför Europaparlamentsvalet 2004 (Dnr 2004:707).

3.1 EP-valet 2004

1. LO centralt gav inget extra stöd till socialdemokraternas valbudget med anledning av EP-valet 2004.

2. Fyra stora LO-distrikt tillfrågades, nämligen Stor-Stockholm, Stor-Göteborg, Stor Malmö/Skåne och Norrbotten. De vägrade alla att svara på RUT:s frågor.

3. Av 16 tillfrågade LO-förbund på central nivå vägrade 2004 nio förbund att svara. Bland dessa ingick Byggnads, som redan 2004 var särskilt aktivt i kritiken av EU:s regler för utländsk arbetskraft. Då gällde det kommissionens tjänstehandelsdirektiv, som var en av huvudfrågorna i EP-valet 2004. Av de övriga förbund som svarade angav samtliga att de inte gav något extra till socialdemokraterna för att de skulle lyckas i EP-valrörelsen 2004. Text skrev Industrifacket i sitt svar att ”Vi har inget av detta slag planerat eller budgeterat i årets verksamhet”. Livsmedelsarbetarförbundet skrev att ”Vi kommer inte att ge några speciella valanslag eller något oavlönat arbete”, Skogs- och Träfacket att ”vårt förbund har inte fattat några beslut angående stöd varken ekonomiskt eller personellt till SAP för innevarande år eller inför rubricerade val [dvs. EP-valet 2004]”, och Transport att ”vi ger inga som helst penningbidrag till SAP att använda i EU parlamentsvalet och heller inte i form av oavlönad arbetskraft till detsamma.”

4. Så många som 109 stycken LO-avdelningar på lokal nivå tillfrågades 2004. Av dessa svarade inte 2/3 (73 stycken). Av de 36 avdelningar som svarade, hade — med tre undantag — ingen öronmärkt resurser för att stötta socialdemokraterna i just EP-valrörelsen. Två av undantagen var insatser i valrörelsen av det EU-skeptiska Handelsanställds förbund: ”Avdelningens styrelse, förtroendevalda och personal kommer att inför valet till Europaparlamentet vara aktivt i form av att stå i valstuga, flygbladsutdelning, mm” (Avd 24 i Göteborg), och Avd. 28 i Luleå ”ger kanske 35 timmar oavlönad arbetskraft i valet till Europaparlamentet”. Kommunal i Stockholm gav inget till socialdemokraternas EP-valrörelse 2004, men hade dock i den egna budgeten avsatt 40 000 kr bland annat ”för att få våra medlemmar att gå till valurnorna”. Pappers i Nymölla var år 2004 den enda klart EU-positiva LO-kraften genom att ge ”ca 16 timmar för valet till Europaparlamentet”.

Bortfallet, då år 2004? Till att börja med kan man konstatera att endast 1/3 av de tillfrågade 2004 ville svara på RUT:s enkät. Den motvilja till offentlighet och öppenhet som kunnat konstateras i tidigare undersökningar av LO:s insatser gällde alltså ännu tydligare för EU-valet. Eftersom LO centralt, samma förbund och samma avdelningar tillfrågats i riksdagsvalrörelsen 1998, 2002, EP-valrörelsen 2004, och riksdagsvalrörelsen 2006 kan man konstatera att svarsfrekvens 1998, 2002 och 2006 var högre än i EP-valen.

1. LO centralt ger inget extra stöd till socialdemokraternas valbudget med anledning av EP-valet 2009, inte heller i form av arbetskraft. Detta svar ges av både LO och S (Tabell 1 och 2 nedan)

2. Av 15 tillfrågade LO-förbund svarade sex (Handels, Hotell och Restaurang, Kommunal, Pappers, Skogs- och Trä och Transport). Alla sex ger samma svar: 0 kronor till Socialdemokraternas EP-valrörelse, och ingen arbetskraft.

Ett förbund – Byggnads – förefaller ha tagit ett aktivt beslut att inte svara genom formuleringen ”avstår från att svara”. Resterande åtta förbund har av något skäl struntat i att svara. (ingen uppgift, i.u., i Tabell 3))

4. Reflexioner och slutsatser

Att LO inte öronmärker en enda extra krona till socialdemokraternas EP-valrörelse kan inte tolkas på något annat sätt än att LO anser att EP-valet är ointressant för LO-medlemmarna, LO:s ledning och funktionärer.

Man kan tycka att bristen på öronmärkta extra bidrag är bra eller dåligt, men att inget EP-bidrag alls ges av LO till Socialdemokraterna måste ses som en kraftfull dementi av det slags yttrande som Mona Sahlin fällde den 13 maj 2009 om att ”Är det någon gång fackrörelsen och partiet ska gå arm i arm, skuldra vid skuldra och fot vid fot är det nu. ... Den här gången handlar valet om jobben och de fackliga frågorna.” Skillnaden är stor mot LO:s bidrag till Socialdemokraterna i riksdagsvalrörelserna.

Bristen på svar både 2004 och 2009 är rimligen också en stark indikation på ointresse inom LO för EP-valet. Ett ointresse kan ju också ta sig uttryck i att man inte bryr sig om att svara på frågor om sådant som uppfattas som perifert och oviktigt.

Oviljan att svara kan också bero på att man inom LO skäms över att behöva svara att man inget vill ge till socialdemokraternas EP-valbudget trots att valet officiellt av det socialdemokratiska partiet både betecknas som ett viktigt val, och dessutom har ett utpräglat LO-tema som huvudbudskap i EP-valrörelsen, nämligen ”hotet emot kollektivavtalen”, Lavaldomen och jobben.

Även med detta tydliga LO-upplägg misstror tydligen LO-sfärens ledning klokskapen i att lägga några extra pengar på socialdemokraterna i EP-valet. *Varför skall då LO:s medlemmar göra sig besvär och gå och rösta socialdemokratiskt?, blir den naturliga följdfrågan.*

LO verkar sålunda ha insett något som inte Mona Sahlin förstått. LO vill uppenbarligen inte använda parlamentet som kanal för att ändra i utstationeringsdirektivet och på den vägen söka hindra nya 'Lavaldomar'. Är det egentligen så att även LO ser risker med att riva upp nu existerande utstationeringsdirektiv på det sätt bl. a regeringen gör och Margot Wallström tidigare gjorde? Även Eva-Britt Svensson (V) verkar tveksam till att villkora ja-röst på en ny kommission (utan att först ha sett dess sammansättning) på att den ska ändra i utstationeringsdirektivet (Ekointervju 28 maj 2009).

LO:s brist på materiellt intresse för EP-valet står hur som helst i stark kontrast till socialdemokratiska partiets påstående om ”valet den här gången handlar om de fackliga frågorna”.

BIDRAG TILL SAP ALLMÄNT OCH ATT ANVÄNDAS SÄRSKILT I VALET TILL EUROPAPARLAMENTET

1. Hur stort penningbidrag har och planerar LO centralt att ge till Socialdemokraterna för att användas under 2009;

a) allmänt?

b) särskilt i valet till Europaparlamentet?

2. Hur stort bidrag i form av oavlönad arbetskraft (antal personer och timmar) har och planerar LO centralt att ge till Socialdemokraterna för att användas under 2009;

a) allmänt?

b) särskilt i valet till Europaparlamentet?

1. Hur stort penningbidrag har och planerar LO-förbunden centralt att ge till Socialdemokraterna för att användas under 2009;

a) allmänt?

b) särskilt i valet till Europaparlamentet?

2. Hur stort bidrag i form av oavlönad arbetskraft (antal personer och timmar) har och planerar LO-förbunden centralt att ge till Socialdemokraterna för att användas under 2009;

a) allmänt?

b) särskilt i valet till Europaparlamentet?

Utredningstjänsten har den 6 maj 2009 kontaktat dels Socialdemokraterna och frågat hur mycket bidrag de planerar att erhålla från LO och dess förbund, och dels LO centralt och dess förbund och frågat hur mycket bidrag de planerar att lämna till Socialdemokraterna. En påminnelse till de som inte svarat på frågorna har skickats den 18 maj 2009. Svaren redovisas i tabell 1-3 nedan.

Tabell 1. Svar från Socialdemokraterna

Socialdemokraterna		Planerar att erhålla			
		bidrag		oavlönad arbets-kraft	
		allmänt	EP-valet	allmänt	EP-valet
		från LO centralt			
		6 000 tkr	0	0	0
		från LO:s förbund			
		8 000 tkr	0	0	1 person i 7 veckor (ca 280 timmar)

Tabell 2. Svar från LO

LO		Planerar att lämna			
		bidrag		oavlönad arbetskraft	
		allmänt	EP-valet	Allmänt	EP-valet
		6 000 tkr	0	0	0

Tabell 3. Svar från LO:s förbund

LO:s förbund		Planerar att lämna			
		bidrag		oavlönad arbetskraft	
		allmänt	EP-valet	allmänt	EP-valet
	Svenska Byggnadsarbetareförbundet	avstår att svara	avstår att svara	avstår att svara	avstår att svara
	Svenska Elektrikerförbundet	i.u.	i.u.	i.u.	i.u.
	Fastighetsanställdas förbund	i.u.	i.u.	i.u.	i.u.
	Grafiska Fackförbundet – Mediafacket	i.u.	i.u.	i.u.	i.u.
	Handelsanställdas Förbund	900 tkr	0	0 ²	0
	Hotell och Restaurang Facket	240 tkr ³	0	0	0
	Industrifacket Metall	i.u.	i.u.	i.u.	i.u.
	Svenska Kommunalarbetareförbundet	3 072 tkr ⁴	0	0	0
	Svenska Livsmedelsarbetareförbundet	i.u.	i.u.	i.u.	i.u.
	Svenska Musikerförbundet	i.u.	i.u.	i.u.	i.u.
	Svenska Målareförbundet	i.u.	i.u.	i.u.	i.u.
	Svenska Pappersindustriarbetareförbundet	128 tkr ⁵	0	0	0
	Seko – Facket för Service och Kommunikation	i.u.	i.u.	i.u.	i.u.
	Skogs- och Träfacket	0	0	0	0
	Svenska Transportarbetareförbundet ⁶	0	0	0	0

Referenser

² Gustaf Holmlund, Handels: ”Den facklig-politiska verksamheten bedrivs genom Handels S-föreningar som är en del av den socialdemokratiska organisationen. Dessa har ingen koppling till förbundet centralt. Arbetet sker på idéell basis Centralt på förbundskontoret är en person anställd som på halvtid för förbundets räkning arbetar med facklig-politiska frågor. Alltså inget som S disponerar.”

³ 6 kr/medlem. Cirka 40 000 medlemmar.

⁴ 6 kr/medlem. Cirka 512 000 medlemmar.

⁵ 6 kr/medlem. 21 388 medlemmar 2008-12-31.

⁶ Lotta Durgé, Svenska Transportarbetareförbundet: ”Har kollat och svaret är att Transport inte ger något till på fråga ett. Däremot gör vi en hel del informationsmaterial i form av bland annat broschyrer där vi kampanjar för vänstersidan.”

Handelsanställdas Förbund, Gustaf Holmlund, förbundssekreterare Skriftliga uppgifter 2009-05-12.

Hotell och Restaurang Facket, Kersti Palme. Skriftliga uppgifter 2009-05-08.

Hotell och Restaurang Facket, på Internet <http://www.hrf.net/index.php?sid=1&pid=1> (uppgift om antal medlemmar).

LO, Kjell Ahlberg, kanslichef. Skriftliga uppgifter 2009-05-06.

Mentoronline.se, artikeln *Stort tapp i Pappers*, 2009-04-17 (uppgift om antal medlemmar i Svenska Pappersindustriarbetareförbundet i slutet av 2008 och första kvartalet 2009).

Skogs- och Träfacket, Leif Johansson. Skriftliga uppgifter 2009-05-19.

Socialdemokraterna, Anna Grönfors, controller. Skriftliga uppgifter 2009-05-08.

Svenska Byggnadsarbetareförbundet, Matz Larsson, kommunikationschef. Skriftliga uppgifter 2009-05-11.

Svenska Kommunalarbetareförbundet, Anders Bergström, tredje vice ordförande. Skriftliga uppgifter 2009-05-15.

Svenska Kommunalarbetareförbundet, på Internet <http://www.kommunal.se/> (uppgift om antal medlemmar).

Svenska Pappersindustriarbetareförbundet, Birgitta Friberg. Skriftliga uppgifter 2009-05-19.

Svenska Transportarbetareförbundet, Lotta Durgé. Skriftliga uppgifter 2009-05-19.